

600 JAAR KONINKLIJKE ALOUDE ST-SEBASTIAANS Gilde VAN HERENTALS

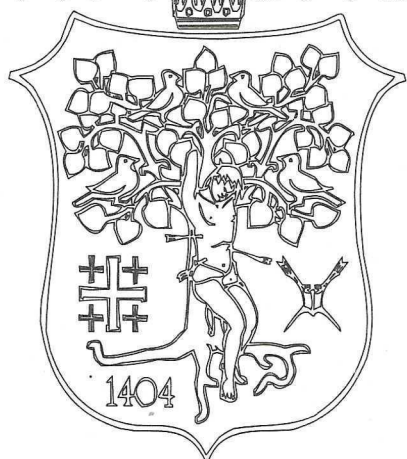
1404

2004

1404 2002

600 JAAR KONINKLIJKE ALOUDE
ST-SEBASTIAANS Gilde van HERENTALS

600 jaar Koninklijke Aloude Sint-Sebastiaansgilde Herentals

René Ceulemans, gildenarchivaris

Voorwoord

Het is niet eenvoudig te achterhalen wat een vereniging van 600 jaar oud allemaal heeft beleefd.

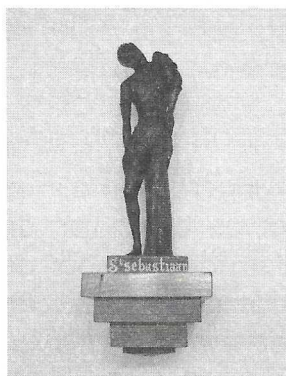
Opzoekingen in het stadsarchief, het boek "Herentals" van stadsarchivaris Jan Goris, dagbladknipsels en hier en daar een oud document zijn de enige en onvoldoende bronnen die ik ter beschikking had om dit geschiedkundig overzicht op te stellen.

Niettemin hoop ik dat men bij het lezen ervan nog iets kan vinden dat minder gekend was of iets dat zelfs verrast.

Wanneer dit het geval zou zijn, kan ik mijn inspanningen als geslaagd beschouwen.

R.C.

1. De patroonheilige

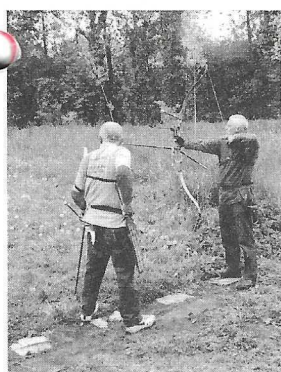

De door onze gilde gekozen patroonheilige Sint-Sebastiaan, was een geboren edelman uit de eens tot het Romeinse Gallië behorende stad Narbonne. Hij was een gunsteling van keizer Diocletianus. Hij voerde het bevel over de Pretorianen, de beroemde persoonlijke lijfwacht van de keizer. Hij stierf omdat hij christen was in een stad waar de christenen werden vervolgd, zoals elders in het Romeinse Rijk. Hij werd terechtgesteld.

Op bevel van Diocletianus schoten Numidische schutters talloze pijlen in zijn lichaam en lieten hem zo achter. Deze tragedie, die in 288 na Christus plaatsvond, maakte hem tot beschermheilige van de boogschutters.

Van 720 tot 799 na Christus werd hij als pestheilige geëerd en kreeg hij onder paus Paulus Diaconus een altaar te Rome.

2. Pijl en boog

Van de pijl en de boog weet men niet juist wanneer de prehistorische mens deze heeft uitgevonden. Men vermoedt tussen 50 000 en 150 000 jaar geleden.

De pijlpunten waren van steen, de boog was van hout, ongeveer 1,5 tot 2 meter lang, de pees was van een dierlijke darm gemaakt en de pijl kon tot een dertigtal centimeter worden aangetrokken.

De oudste nog bestaande boog werd in 1944 in Denemarken gevonden en dateert uit het Mesolithicum, ongeveer 8000 jaar geleden.

De huidige boog is een moderne compositieboog die bestaat uit een mengeling van edelhout en glas of koolstofvezel, gedrenkt in diverse harssoorten. De pees is van kunststofvezel. De boog is verder voorzien van een handgreep, een pijlsteun en een vizier. De pijlen zijn tegenwoordig uit aluminium en koolstof. De vroegere ganzenveren om de pijl doeltreffend te maken, zijn nu bijna allemaal vervangen

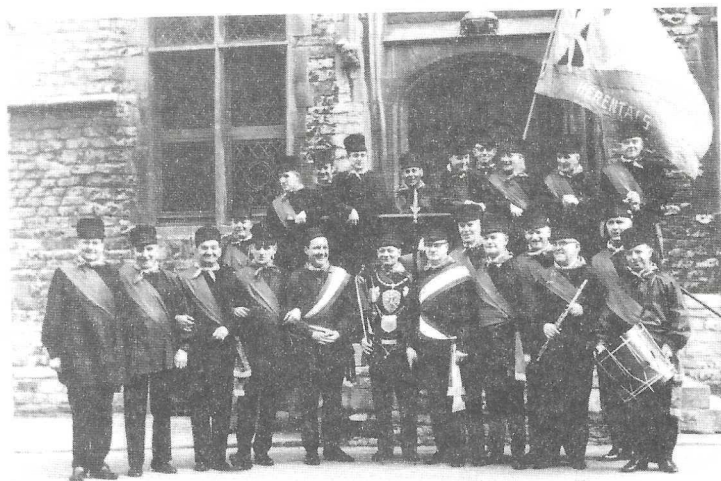
door zacht plastic.

3. Het wapenschild

Het wapenschild of blazoën van de handboogschutters is ontstaan tussen 1090 en 1099 bij de kruistocht van Godfried van Bouillon, hertog van Lotrijk en markgraaf van Antwerpen.

Het werd door de hertog overgedragen aan de handbooggilde van Leuven, de hoofdgilde van Brabant-Mechelen, en bestaat uit twee gekruiste pijlen.

4. Onze voorvaderen

Het vroegste spoor van de Herentalse boogschutters lijkt terug te gaan tot 1388, toen zij samen met hun collega's uit Leuven en Lier, het kasteel van Gaasbeek gingen belegeren. Waren de Herentalse wapenbroeders leden van de Aloude Sint-Sebastiaansgilde (handbooggilde)? Reeds in 1302 werden kruisbooggilden gemeld te Herentals, Lier en Zandhoven. Wat hier ook van zij, het staat historisch vast dat de Sint-Sebastiaanswapengilde de oudste Herentalse schuttersvereniging is.

Onderpastoor Deckers, een 19de-eeuwse geschiedschrijver, vermeldt als jaartal van ontstaan 1404, maar verwijst, spijtig genoeg, naar geen enkel historisch stuk om zijn bewering te staven. Niettemin moet de gilde van de handboog ten laatste in de eerste decennia van de 15de eeuw zijn ontstaan. Het staat immers vast dat de Aloude Sint-Sebastiaansgilde in 1428 een haagspel heeft ingericht waaraan de Lierse handbooggilde heeft deelgenomen. De andere Herentalse gilden duiken pas veel later op in de documenten. Zo bijvoorbeeld de Sint-Jorisgilde (voet-of kruisboog) voor juli 1500, de Kolveniers- of Sint-Antoniusgilde, gesticht op 31 mei 1512, en de "jonge" Kolveniers-, alias de Sint-Kristoffel- of Sint-Jacobsgilde, na 1542 maar voor 1555.

Aanvankelijk hadden de wapengilden een militair doel. Vrijwel algemeen wordt aangenomen dat de oorsprong van onze schuttersgilden en hun militaire functie zou teruggaan tot de tijden van de Frankische kolonisatie van West-Europa. Weerkorpsen van vrije mannen stonden toen in voor de verdediging van de Germaanse nederzettingen. Zeer schilderachtig werd deze functie in 1542 als volgt beschreven: *"Omme den heeren van den lande van Brabant in zijnen oorlogen ende nooden te helpen assisteren ende by staen ende der voers stadt poorten ende mueren te helpen waken ende bewaren."* Het feit dat de gilden niet alleen naar hun respectievelijke patroonheiligen, maar ook naar de wapens die zij hanteerden, genoemd werden, is tekenend voor dit militaire karakter. De Sint-Sebastiaansgilde de handboog; de Sint-Jorisgilde de voet-of kruisboog; de Sint-Antoniusgilde de kolveniers, de kolf, vuurroer of buks. Ook de wapenschilden van de gilden stonden hiermede zeer nauw in verband. Zoals reeds gezegd, twee gekruiste pijlen de Sint-Sebastiaansgilden; een kruis van keel op zilver de Sint-Jorisgilde twee buksen die kruisgewijs samengebonden waren en ernaast de letters S.A. de Sint-Antoniusgilde. In de steden van het hertogdom Brabant hadden de gilden zich zeer spoedig kunnen ontwikkelen tot sterke geprivilegieerde organisaties en hierdoor werden zij de tastbare symbolen van de lokale autonomie.

In 1552 traden de schuttersgilden op als hulptroepen in de feodale oorlogen, en op 23 januari 1597 zouden Herentalse schuttersgilden in de omgeving van de stad tegen de Spanjaarden hebben gevochten. Tot 1790 traden zij steeds verder op om de binnenlandse veiligheid te bewaren. In maart 1791 werden de gilden afgeschaft en ontbonden ingevolge de Franse revolutie. Alle bezit werd verbeurd verklaard, alles wat vindbaar was, werd aangeslagen en vernietigd. Gelukkig hadden de meeste gilden hun les van vroeger goed onthouden en voorzorgen genomen. Het mooiste werd weggestopt en menig stuk werd mee naar huis genomen om te verbergen voor later. Ja, het waren beroerde tijden voor het gildenwezen in de 14de en 15de eeuw. Door allerlei onlusten, godsdiensttwisten en oorlogen en stelende groepen, werd het gildenbezit dat voor die tijd bestond, verkocht, gestolen of vernietigd. Gilden die hun erfstukken goed hadden verborgen, schonken hun laatste gildenzilver meermaals aan de parochie in nood om gesmolten te worden voor nieuwe kelken en monstransen. Na de 16de eeuw begonnen de gilden opnieuw aan nieuwe schildjes voor de koningsketting. Zo wordt Herentals vermeld in het boek "Schatten der Vlaamse schuttersgilden".

Door de centralisatiepogingen van de Bourgondische hertogen devalueerde de militaire functie van de wapengilden. Toch ging het militaire karakter niet volledig verloren. Door de Bourgondische bemoeiingen valt er een merkelijke verschuiving van de gildenactiviteiten waar te nemen. Groepsontspanning en gemeenschapsfeesten kregen geleidelijk de bovenhand. De gilden richtten zich langzaam weer op. Volksspelen en ook enkele schietspelen werden ingericht, maar de grote doorbraak bleef uit, omdat de meeste gilden van onderaan moesten herbeginnen.

Al met al mag men toch niet uit het oog verliezen dat de gilden zich reeds lange tijd in het maatschappelijke leven hadden geïntegreerd. Door hun deelname aan processies, ommegangen, hun prestaties op schuttersfeesten en vooral op de wedstrijden van de landjuwelen, waren de schuttersgilden al evenzeer als de rederijkerskamer, een verklanking van het sociale aanzien van hun stad. Hoe sterk het prestige van de stad met aanzien van de wapengilden vervlochten was, kwam tot uiting bij de twist die uiteindelijk uitgroeide tot een ware prestigegstrijd tussen de steden Lier en Herentals. Herentals werd bij deze ruzie vermoedelijk in het ongelijk gesteld, toch verslapte de belangstelling van de magistraat voor het gildenleven geenszins.

De grote moeilijkheid van de toenmalige wapengilden was het ledentekort. Vele personen zagen in die tijd af van een lidmaatschap omwille van de hoge onkosten. De leden moesten immers hun eigen uitrusting en pronkkledij bekostigen. Daarom beslisten de Herentalse wethouders op 16 mei 1542 dat de Herentalse gilden voortaan 28 leden zouden moeten tellen. De gildendeken moest dubbele lijsten opmaken van aspirant leden. De stadsmagistraat duidde dan 28 personen aan. Dat was een zeer eigenaardige beslissing, omdat zij tegen de algemene gang van het gildenleven inging. Over het algemeen was men immers zeer trots op het lidmaatschap van een gilde. Meestal waren er dan ook veel kandidaten zodat men het aantal gildenleden moest beperken.

In Herentals stelde de magistraat toen juist om een tegenovergestelde reden een bepaald aantal leden voorop. Deze situatie is wellicht uniek in de geschiedenis van het gildenleven van onze gewesten. De enige aanvaardbare reden die men voor deze specifieke Herentalse situatie zou kunnen aanvoeren, is dat de magistraat, ondanks de verslechterde economische toestand van de stad, een grootse prestigepolitiek was blijven voeren die de financiële mogelijkheden van de meeste Herentalse burgers te boven ging.

Daarom weigerden vele Herentalsenaren het elders zo begeerde gildenlidmaatschap. De Herentalse magistraat wijzigde echter zijn prestigepolitiek in geen enkel opzicht. Hij wilde immers over pronte gildenleden beschikken om op landjuwelen en schietspelen de glorie van de stad te gaan uitdragen. Wie weigerde de last van een lidmaatschap op zich te nemen, zou met inkwartiering "*van de Heere (keizer Karel V) ende zyne dienaren*" gestraft worden tot hij tot betere gevoelens zou zijn gekomen.

Omdat het verhoopte resultaat toch uitbleef, vond de magistraat voor het "*landjuweel van den handbooghe tot Lier*" op 12 mei 1562, er niets beters op dan elders gekostumeerde personen te gaan huren. Naast deze twee specifieke taken (militaire functie en stedelijk prestige) hebben de gilden een intens gemeenschapsleven ontwikkeld. Van de Frankisch-Germaanse verenigingen van weerbare mannen, hebben de schuttersgilden vermoedelijk de dodencultus en het organiseren van onderlinge ontspanning overgenomen.

Het godsdienstige gemeenschapsleven kwam in de Herentalse gilde tot uiting in het vieren van de patroonsfeesten van Sint-Sebastiaan. Traditioneel begonnen deze feesten met een mis voor de overleden gildenbroers. De rechten en plichten van de gildenbroeders stonden zeer nauwkeurig omschreven in de zogenaamde "*Caerte*", de grondwet van een schuttersgilde. De huidige kaart van de Koninklijke Aloude Sint-Sebastiaansgilde van Herentals is opgesteld op 2 december 1950 en werd aangepast op 12 mei 1966 en op 11 januari 1993. De laatste werd op 16 april 1993 goedgekeurd en uitvoerbaar verklaard op 3 mei 1993.

5. Het bestuur van de voorbije 55 jaar

1. Hoofdmannen:

1948-1950 Jan Dams
1950-1960 Edmond Mols
1960-1971 Jos Van Roey
1971-1977 Roger Janssens

1977-1980 Albert Lefebure
1981-2003 Armand Van Mol
2003- Ferdi Van Grieken

2. Koningen:

1950-1953 Jan Van de Water
1953-1956 Georges Verstraeten
1956-1960 Hilaire Pellegrini
1960-1965 Gerard Van de Water
1965-1968 Roger Janssens
Opperkoning HGK 1965-1970
1968-1972 Albert Slegers
1972-1975 Henri Van Dyck
1975-1977 Victor Heymans

1977-1978 Willy Claes
1978-1987 Henri Van Dyck
Keizer vanaf 01-05-1984
1987-1990 Constant Dams
1990-1999 Louis Van den Broeck
Keizer vanaf 12-06-1996
1999-2002 Marc Dankers
2002- Marc Dankers

3. Gildendekens:

1950-1955 Louis Ooms
1950-1956 Alfons Peeters
1955-1959 Frans Van Thielen
1956-1963 Georges Verstraeten
1959-1964 Gerard Van de Water
1964-1966 Roger Janssens
1965-1968 August Vermeerbergen
1966-1970 Karel De Meulemeester
1968-1972 Louis Verhaert(1)
1970-1971 Roger Janssens
1971-1973 Albert Lefebure
1972-1977 Jules Bogaerts
1973-1975 Marcel Dewyndt

1974-1976 Marcel Huygen
1975-1978 Eugene Sprengers
1977-1978 Etienne Huysmans
1978-1987 Jos Van Grieken
1980-1981 Armand Van Mol
1987-1994 Albert Smouts
1988-1995 Frans Hasendonckx
1994- Frans Vanden Driessche
1995-1997 Frans Van den Eynden
1997-1999 Marc Dankers
2000-2004 Frans Van den Eynden
2004- Jan Peeters

4. Penningmeesters:

1948-1957 Justine Thys
1957-1966 Frans Van Goylen
1966-1970 Karel De Meulemeester
1970-1976 Victor Heymans

1976-1977 Hans Torfs
1977-2003 Ferdi Van Grieken
2003- Jos Maes

5. Griffiers:

1948-1950 Louisa Van de Water

1950-1956 Jules Müller
1957-1966 Frans Van Goylen
1966-1973 Albert Slegers
1973-1975 Etienne Huysmans

1975-1976 Albert Slegers
(secretaris C.O.O. Zorgde ervoor dat huis nr.12 op
begijnhof ons gildenlokaal werd)
1976-1982 Louis Verhaert(1)
1983-1994 Paul Leys
1994- Joanna Moons

6. Gildenprinsen:

1988-1989 Marc Van den Eynden
1989-1990 Louis Verhaert (2)
1990-1991 Marc Van den Eynden
-koning dd. van januari tot juni 1990
1991-1992 Louis Van den Broeck
1992-1993 Louis Van den Broeck
1993-1994 Louis Verhaert(2)
1994-1995 Louis Van den Broeck
1995-1996 Louis Van den Broeck

1996-1997 Michel Van Gorp
1997-1998 Frans Vanden Driessche

1998-1999 Louis Van den Broeck
1999-2000 Louis Van den Broeck
2000-2001 Louis Van den Broeck
2001-2002 Louis Van den Broeck
2002-2003 Louis Van den Broeck
2003-2004 Louis Van den Broeck

6. De koningsschieting

Het hoogtepunt van het interne gildenleven was en is ongetwijfeld de koningsschieting of het schieten van "den papegay". Vroeger gebeurde dat voor de Sint-Sebastiaansgilde op het zogenaamde "schuttershof", tegen de vesten van de Zandpoort.

Wie de hoofdvogel afschoot, was een jaar lang koning. Maar wie er in slaagde drie jaar na mekaar de "Papegay" af te schieten "werdde keyzer". De koningsschietingen gingen door op het patroonsfeest van de gilde en werd gevolgd door een "teerfeest" in de gildenkamer.

Het "papagay-" of gaaischieten is een vaste activiteit gebleven, maar later maakte men gebruik van een vaste wip en niet meer, zoals in vroegere eeuwen, van de kerktoeren. De bedoeling van deze wedstrijd was om naast de notabelen die het bestuur van de gilde vormden, ook een afgevaardigde van het "gewone volk" in de gildenraad te laten zetelen.

De gildenkaart met de statuten van de gilde, schrijft nu een driejaarlijkse koningsschieting voor. De winnaar van deze handboogwedstrijd wordt tot koning gekroond en is meteen de tweede in rang bij de gilde. Wie in drie opeenvolgende koningsschietingen winnaar wordt, brengt het zelfs tot keizer, een titel voor het leven. De wedstrijd is enkel toegankelijk voor de gildenbroers. Zij moeten deelnemen. De gildenzusters daarentegen mochten vroeger zelfs niet aanwezig zijn. Het "koning schieten" is slechts één van de oude tradities die door de Sint-Sebastiaansgilde in ere wordt gehouden.

7. Het landjuweel van Herentals in 1521

Dat de feesten van onze voorouders, waaronder het landjuweel, een voorname plaats bekleedden en meestal zeer luisterrijk waren, is algemeen bekend. Ook vindt men ze gewoonlijk zeer zorgvuldig beschreven in de stadsrekeningen. De bijzondere personen die aantekeningen maakten over de geschiedenis van hun tijd, lieten niet na er uitvoerig over te schrijven.

Het was nog maar enkele jaren geleden, namelijk van in 1510, dat een dergelijk feest had plaatsgehad in Herentals. Weliswaar werd dit landjuweel door de kamer van "Rethorica de Couwoerde" gegeven, maar dat belette niet dat beide landjuwelen, van 1510 en van 1521, samen tot de rederijkerskamer en tot de schuttersgilde behoorden. Het valt niet te betwisten dat zulke grote feesten in die tijd de beide genootschappen betrof. De oorsprong schijnt wel bij de schuttersverenigingen te liggen.

Zij zorgden voor meer luister van hun feesten zodat de vertoningen veel bijval hadden tot groot vermaak van de bewoners. Naar gewoonte had de gilde haar toekomstig landjuweel tijdig aangekondigd. Negentien schuttersverenigingen beantwoordden de oproep van onze gilde en traden op 28 april 1521 binnen. Aan het hoofd van de plechtige stoet stonden de gezellen van Gembloers, zeven of acht in getal, met pijlen en bogen in de hand en de wapperende wimpel voorop. Zij waren allen te voet. Hierna volgde de gilde van Waver. Hun schitterend gewaad trok de aandacht van de menigte.

Acht van hen waren met rode "Jorneyen" gekleed. Verder werd de gilde nog door verscheidene andere personen vertegenwoordigd. Zoals de schutters van Gemblours waren ook de schutters van Waver te voet, voorzien van pijlen en bogen en met ontrolde gildenvaandel op kop. Hierna kwamen acht leden van

"den handboog" van Genappe. Dan volgde een wagen met drie paarden bespannen. Hij vervoerde zeven schutters van Leeuw. Zij waren gekleed in "*moiré*" en waren vergezeld van een nar. De bogen en wimpels versierden de wagen. Deze wagen was nog niet voorbij of de muziek van de volgende wagen deed de toeschouwers het hoofd opsteken. Het was de gilde van Nijvel. Vier paarden trokken hun voertuig, waarop negen personen hadden plaatsgenomen. Zij waren gekleed in rode "*tabaerts*". Met boog en wimpel juichten zij bij deze feestelijke intrede, terwijl de muzikanten ijverig hun steentje bijdroegen tot luister van hun gemeenschap. Overrijse volgde in een wagen met drie paarden bespannen en telde zeven gildenbroers en twee muzikanten.

Op de zevende plaats kwam de gilde van Mechelen. Deze was destijds zeer vermaard en bleef nog lang een van de bijzonderste gilden van het land. In de 15de eeuw was ze in volle bloei. De gilde werd bestuurd door een "*overhoofdman*", gewoonlijk een lid van de "*edelste familie*" van de stad, een onderhoofdman die voor de welstand der gilde moest zorgen en de archieven bewaren. Verder waren er vier dekens en een koning. De "*edelste lieden*" van de stad maakten er meestal deel van uit, evenals verschillende rechtsgeleerden die onder de titel van "*overdeken*" de gilde onder hun bescherming namen. Verder had deze gilde ook een "*kanonnik*", altijd gekozen uit de "*kanonniken der metropolitane kerk*". Hij woonde al de vergaderingen bij, had het gebruik van de gildenkapel in de "*metropolitane kerk*" en werd geholpen door de kapelaan van de gilde die met de kerkelijke diensten belast was.

Niet te verwonderen dat de gilde van Mechelen de andere gilden in statigheid overtrof. De toeschouwers hadden bij deze verschijning alleen nog oog voor dit prachtig schouwspel. Voorop liep een paard waarop de kostelijke banier van de gilde in vlottende plooiën heen en weer zwierde. Dan volgden twee wagens elk door drie paarden getrokken. Op de eerste bevonden zich zeven, op de tweede wagen acht personen. Eindelijk sloot de koning, door drie paarden gevoerd, de stoet. Al de gildenleden van Mechelen waren in het rood gekleed. Zij droegen gele hoeden met rode linten versierd. De mouwen van hun gewaden waren rijk met zilver doorvlochten en opgehangen.

Op de achtste plaats verscheen Brakenegge, vertegenwoordigd door negen personen in een wagen met vier paarden bespannen. Daarna volgde de wagen van Assche met zes gildenleden. Aarschot had vele schutters naar het landjuweel gestuurd. Negentien personen traden te voet voorop, dan volgde de wimpel door een paard gevoerd. Hierna kwam de koning van de gilde met zes paarden en ten slotte volgden nog twee personen met "*vuerpannen*" en een trommelaar.

Nu kwamen de gildenbroers van Vilvoorde, acht in getal. Vervolgens kwamen die van Arendonk. Hun wagen werd door drie paarden getrokken en was versierd met takken en loof. Op de wagen acht schutters. De koning volgde nog met drie paarden. Dan verscheen de gilde van Leuven, die evenals de gilde van Mechelen, één van de bijzonderste van het land was en het recht had vonnissen uit te spreken. In die tijd bestond de Leuvense gilde nog uit een koning, een "*overkoning stavel*" met het "*onderregiment*", twee dekens, twee kapelmeesters, de kapitein en de alferis met twee sergeanten. Zij kwamen op het landjuweel in Herentals binnen met twee wagens, waarvan de eerste met drie paarden de standaard voerde, naast vijf schutters en twee muzikanten met "*moezels*" of zoals men het toen noemde met "*quenens*". Dan volgde de koning met nog vijf gildenbroers.

Na Leuven echter kwam een gilde waar alle andere zonder twijfel moesten voor onderdoen, namelijk de gilde van handboogschutters van Antwerpen. Zij waren in het hele land bekend om hun bedrevenheid in het boogschieten en om de pracht die zij gewoonlijk bij het "*schoon inkomen*" ten toon spreidden. In Herentals waren zij hun faam alleszins waardig. Hun wimpel werd gevoerd door een paard dat fier scheen te zijn op zijn last en dat werd voorafgegaan door een trommelaar. Het werd gevolgd door een wagen met drie paarden van waarop zes "*stadspypers*" hun kunst lieten horen. Dan kwam er nog een stoet van negen wagens, sommige door drie, andere door vier paarden getrokken. Dan volgden te voet zesendertig boogschutters met pijlen en bogen gewapend. Ook de burgemeester in kostelijk fluweel uitgedost volgde en eindelijk werd de stoet gesloten door een "*jonker*" te paard met nog vier

gildenleden. De vijftiende plaats werd bekleed door de gilde van Brussel. Haar afgevaardigden, waaronder de koning der schutters, allen met bogen en pijlen in de hand, vulden twee wagens elk met vier paarden bespannen en voorafgegaan door een ander paard met de wimpel van hun gilde. Zij waren vergezeld van een nar die een "vuerpan" droeg. Hierna kwam de gilde van Veurne met tien personen, voorzien van bogen en pijlen en die zich onderscheidde door hun kledij: een soort van rokken in groene kleur.

Het voorlaatste gezelschap dat aantrad, was dat van de schutters van Gheel. Zij traden zeer luisterrijk aan: aan het hoofd hun wimpel te paard, dan volgden twee personen met "vuerpannen" en een "moezelspeler". Dan volgden zeventig boogschutters te voet, gewapend met boog en pijlen en dan weer twee mannen met "vuerpannen" en één met een "tamboerijn". Verder vier mannen met toortsen en het aloude "wapen der vrijheid". Daarachter reed de "mijnheer van Ghee" met achttien man te paard in verschillende kledij uitgedost en tenslotte volgden nog acht lege wagens, telkens met drie paarden bespannen en twee wagens met twee paarden.

Eindelijk was de laatste gilde aan de beurt, te weten die van "Waelhem". Hun standaarddrager reed voorop en werd gevolgd door twee personen, de ene met een "vuerpan", de andere met een trommel. Daarna kwamen veertig schutters, alle in gewaden van gele stof gehuld en vergezeld van een nar. De vrij lange stoet werd eindelijk gesloten door de "Heer Schouteth der stad Herentals" met twee, en "Mevrouw Van Sympy" met zeventien paarden.

Er ontbreekt mij de beschrijving van de prijskamp zelf. Maar uit wat voorafging blijkt toch dat het landjuweel van 1521 een prachtig feest moet zijn geweest en dat de gilde van Herentals, binnen de gilden, geen lage rang bekleedde. Zij was immers in staat zulke kostelijke schietspelen te organiseren, die door zo vele gilden van gans het land werden bijgewoond.

De vroege geschiedenis

Archivaris René Ceulemans

Het spoor van de Herentalse gilde gaat terug tot 1388. Samen met de collega's van Leuven en Lier zouden de Herentalse schutters toen het kasteel van Gaasbeek belegerd hebben. Wat er ook van zij, het staat historisch vast dat de handbooggilde de oudste Herentalse schuttersvereniging is.

Aanvankelijk had de wapengilde een militair doel. Algemeen wordt immers aangenomen dat de oorsprong van de schuttersgilde in het algemeen en die van haar militaire functie in het bijzonder teruggaat tot de tijd van de Frankische kolonisatie van West-Europa. Het bestaan van onze schuttersgilde wordt voor het eerst duidelijk vermeld in 1404. Doel was toen de "Herentalse bevolking helpen en beschutten en met de handboog beschermen tegen invallers en rovers".

In 1424 streden de Herentalsenaren mee in de beslechting van een geschil om Eigenbrakel tussen Brabanders en Engelsen. Het staat ook buiten kijf dat de Herentalse gilde in 1428 een haagspel heeft ingericht waaraan de Lierse handbooggilde deelnam. Als één van de belangrijkste gilden uit het hertogdom Brabant organiseerde de Sint-Sebastiaansgilde van Herentals in 1521 een groots landjuweel. Honderden gildenleden uit de omgeving namen eraan deel. De gilde werd verplicht ontbonden en beroofd van haar patrimonium tijdens de Franse revolutie.

Onze gilde in de negentiende eeuw

Archivaris René Ceulemans

Op 17 maart 1791 werd onze gilde opgeheven door de vreemde overheersers, de Fransen. Ook in die periode van non-activiteit waren er leden die niet bij de pakken bleven zitten en met oude geschriften

naar de Abdij van Tongerlo trokken. Aangezien deze mensen zelf niet konden lezen, gingen ze bij de paters te rade om te weten te komen welke belangrijke documenten ze hadden gevonden. De paters ontdekten dat het de "Charta Gildae Herendaliensis" was. Met andere woorden: de kaart van onze gilde.

Op 31 augustus 1798 werden de archieven en kostbaarheden van de gilde afgeleverd bij het "Municipal" of stadsbestuur. Tussen 22 en 29 december 1866 werd onze gilde heropgericht.

Op 26 januari 1867 vierde de gilde haar beschermheilige. Met trommel en vaandel voorop trokken de broers en zusters naar de kerk, waar om 8 uur de heilige mis werd opgedragen.

De volgende dagen werd er gefeest: getrommeld en gegeten, voornamelijk getrommeld.

In de "Meerhoutenaer" schreef men toen: *"Swiers is een onvermoeibare trommelaar en hij heeft onze stad een staaltje van zijnen iever gegeven met vier dagen lang van de morgen tot de avond te roffelen dat het een plezier was om te hooren."*

In 1867 was "De Kreeft" op de Grote Markt het gildenlokaal. De waard, Jos Moorkens, was koning van de gilde. Op 26 september 1868 werd een schietwedstrijd gehouden in de tuin van herberg "Fontaine". Fr. Moorkens, Fr. Fierens en Arn. Moorkens waren toen de beste schutters. Tijdens de koningsschietsing op het groot feest van 14 juni 1873 werd August De Backer gildenkoning. Op 26 april 1879 kreeg onze gilde een nieuw vaandel en dat werd gewijd op 3 mei 1879.

De stad Turnhout vroeg in 1889 een namenlijst van de leden van de Sint-Sebastiaansgilde, waarschijnlijk omdat onze gilde toen deelnam aan de herdenkingsfeesten van de Brabantse Omwenteling. De negentiende eeuw wordt afgesloten met de viering van een gildenkeizer, Karel Driesen op 15 juni 1890 in het gildenlokaal "De Hertog" in de Zandstraat. In 1904 werd het vijfhonderdjarig bestaan gevierd. Tijdens beide wereldoorlogen werden de activiteiten noodgedwongen stilgelegd.

De Sint-Sebastiaansgilde na de tweede wereldoorlog

Archivaris René Ceulemans

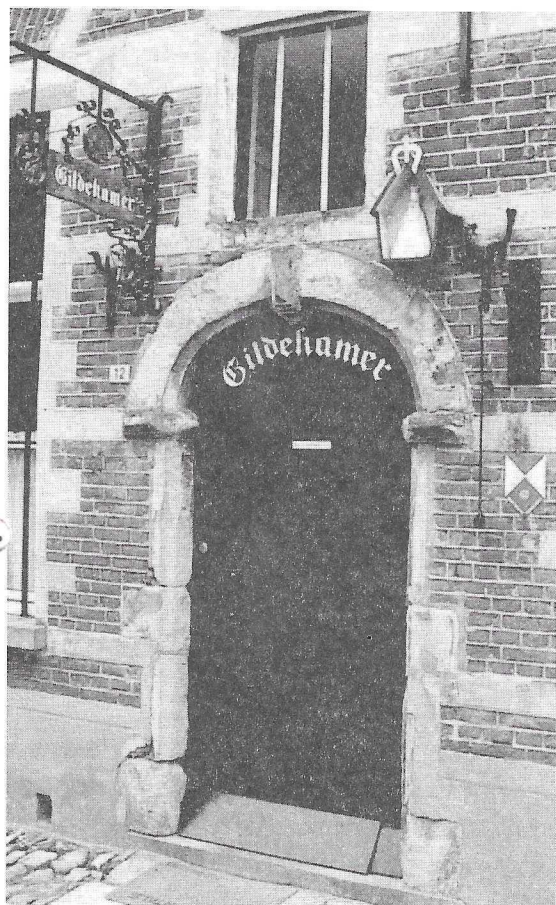
Toen in 1936 Daems zich keizer schoot, was het onheil van de tweede Wereldoorlog niet ver meer af en zou onze gilde 4 jaar lang niet meer kunnen functioneren. De bezetter verbood immers elke vereniging die niet collaboreerde. Na de bevrijding in 1945 deden oud-gildenleden enkele schuchtere stappen om zich weer te verenigen en waren er onder leiding van toenmalig hoofdman Jan Dams een dertigtal leden. De penningmeester was toen Justine Thys en de griffier was Louisa Van de Water. In het stadsarchief wordt sinds 27 maart 1948 ook de officiële kaart van onze gilde uit 1551 bewaard.

Omdat de vereniging toen nog losjes aan elkaar hing en een echte doorbraak voor de gilde noodzakelijk was, deed de secretaris, Juul Van den Bosch, op 27 juni 1950 een voorstel om de Sint-Sebastiaansgilde officieel terug op te richten. Er werd een vast bestuur gekozen op 2 december 1950. Het gildenlokaal werd "de Spiegel" en er volgde ook een koningsschietsing die gewonnen werd door Jan Van de Water. Als hoofdman werd Edmond (Monneke) Mols gekozen. De griffier was Jules Müller en de dekens waren Louis Ooms en Alfons Peeters.

Na de oprichting van de Hoge Gildenraad der Kempen in 1952 kreeg onze gilde na enkele jaren ook daar mensen in de raad, namelijk Jos Van Roey en Albert Lefebure, opperdeken en Roger Janssens opperkoning. In 1950 werd een dansgroep in het leven geroepen. In 1954 bestond deze groep uit 24 dansers. Op 11 juli 1954 vierde onze gilde haar 550-jarig bestaan. Hoofdman Jos Van Roey stadsontvanger, schonk een brandglas betreffende de gilde aan de Lakenhal en een grote plaat voor de koningskazuifel.

Dat het in de jaren zestig goed ging met onze gilde, bewijst het feit dat de dansers op 26 mei 1963 de eerste prijs behaalden op het gildenfeest te Nieuwmoer. Zij namen ook deel aan het internationaal volksdansfestival te Brasschaat. Op 5 juli 1964 werd een nieuwe gildenvlag ingewijd. Over he

gildenlokaal bestond nog geen zekerheid. In 1966 ging het van de "Spiegel" naar het "Gildenhuis". In januari 1969 werd op de pui van de Lakenhal een foto genomen van onze gilde. Er waren toen 32 mannelijke en 34 vrouwelijke leden. In april 1970 werd werk gemaakt van ons gildenlied.

Wegens verbouwingswerken aan het "Gildenhuis" in 1972, werd het "Brouwershuis" voorlopig het gildenlokaal. Ondertussen werd een lokaal aangevraagd op het begijnhof. Het "huisje nummer 12" wordt nu reeds meer dan 30 jaar bezet door onze gilde.

Over de gildenleden-handboogschutters hebben we tot nu toe nog maar weinig gesproken, hoewel onze gilde in de eerste plaats een schuttersgilde is. Ook de boogschutters waren in de bloeiperiode van de jaren zeventig niet onopgemerkt. In 1977 was de tijd van oefenen in het lokaal van de Noorderwijkse schuttersgilde voorbij. Vanaf dan werd er geoefend bij gildenkoning Rik Van Dyck in zaal "Heba" op de Molekens. Nu gaan de oefeningen door op het begijnhof achter de gildenkamer.

Op 10 februari 1993 werd door Zijne Majesteit Koning Boudewijn de titel van "koninklijk" aan de Herentalse gilde verleend. De officiële benaming werd toen "Koninklijke Aloude Sint-Sebastiaansgilde van Herentals". Het brevet werd door gouverneur Kinsbergen aan toenmalig hoofdman, nu erehoofdman, Armand Van Mol overhandigd op 24 februari 1993. Het stadsbestuur van Herentals heeft bij die gelegenheid, op 14 mei 1993, een receptie aangeboden in de raadszaal van het stadhuis.

De gilde nu

Griffier Jo Moons.

Na de onderbreking tijdens de tweede wereldoorlog werd de gilde heropgericht in 1948 naar aanleiding van de herdenking van 150 jaar Boerenkrijg. In 1950 werd ook een dansgroep in het leven geroepen en sindsdien draaien boogschieten en dansen op volle toeren.

Als lid van de Hoge Gildenraad der Kempen organiseerde de Herentalse gilde in 1975 een landjuweel. Gedurende vijf jaar, vanaf 1970, had de gilde de meeste punten behaald tijdens de gildenfeesten van de HGK. In de disciplines dansen, boogschieten en roffelen blonk de groep uit. Een groots feest werd op stapel gezet. Een massa volk zou deelnemen en dus werd er een reuzentent geplaatst langs de Augustijnenlaan, op de plaats waar nu het administratief centrum staat.

Een woordje uitleg:

de raad = het bestuur

de hoofdman = de voorzitter

de kapitein = plaatsvervanger van de hoofdman

de eerste deken = ondervoorzitter

de tweede deken = ondervoorzitter

de penningmeester = de kassier

de griffier = de secretaris

de gildenmoeder = vrouwelijk gildenlid; houdt toezicht op kledij, eetmalen.

de ceremoniemeester = houdt de orde erin als de groep ergens naartoe gaat.

HGK = Hoge Gildenraad der Kempen, overkoepelende organisatie waarbij de gilde van Herentals is aangesloten.

Verbroedering = Verbroedering van gilden uit Midden- en Zuiderkempen: overkoepelende organisatie voor schuttersgilden. Sint-Sebastiaan Herentals is lid.

Landjuweel = groots gildenfeest om de vijf jaar gehouden onder auspiciën van de HGK, ingericht door die gilde die gedurende de laatste vijf jaar op de gildenfeesten de meeste punten bijeenprokkelde met schieten, dansen, roffelen, vendelen, waardevolle gildenbezittingen.

20 januari = naamfeest van de heilige Sebastianus, onze patroonheilige.

Doorheen het gildenjaar

Griffier Jo Moons.

Naast boogschieten en dansen zijn er natuurlijk nog gemeenschappelijke activiteiten.

Elk jaar wordt een tweedaags patroonsfeest gehouden rond 20 januari, naamfeest van Sint-Sebastiaan. Dan worden alle activiteiten van het voorbije jaar nog eens terug in herinnering gebracht. Nieuwe gildendekens worden verkozen; nieuwe gildenleden worden beëdigd. En er wordt ook lekker gegeten. Het patroonsfeest is verplicht voor alle leden.

Omstreeks Pasen wordt een paasfeest gevierd en daar wordt dan meteen ook de nieuwe gildenprins bekend gemaakt.

Einde april richt onze gilde de eerste schieting in van het zomertornooi van de Verbroedering van gilden uit Midden- en Zuiderkempen.

In juni wordt elders in de Kempen een gildenfeest (of landjuweel) ingericht door een gilde aangesloten bij de Hoge Gildenraad der Kempen. Ook onze gilde gaat daar elk jaar naartoe: zaterdag om deel te nemen aan het boogschieten; zondag om mee op te stappen in de optocht, in groot ornaat, en zo deel te nemen aan het "schoon inkomen" en aan de danswedstrijd.

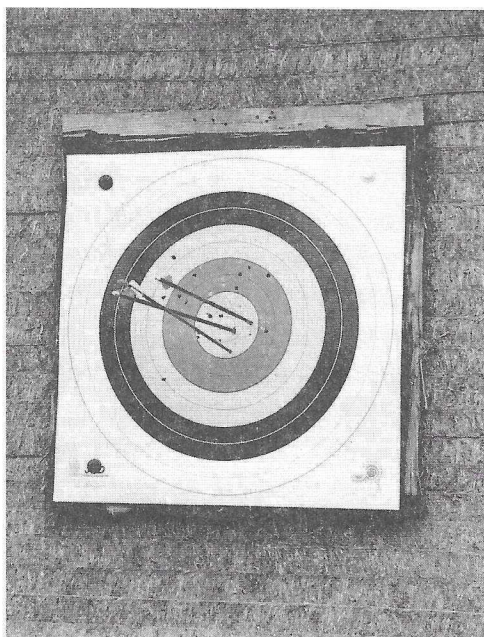
Begin september wordt de gildenkamer op het begijnhof opengesteld voor het publiek en dit naar aanleiding van Open Monumentendag. Een lekker hapje eten en een glas drinken, dat kan in de gildenkamer; een pijltje trekken kan in de tuin achteraan.

In december vieren we het kerstfeest.

Verder zijn er nog twee kaartprijskampen, de Olense markt, een daguitstap, een vlaggenwijding, een huwelijksjubileum van gildenleden, de prijsuitreiking van het zomertornooi van de Verbroedering, ... Tussendoor gaan de raadsleden, meer dan eens per jaar, nog naar allerlei vergaderingen: van de Cultuurraad, van de Verbroedering, van de HGK, van Bloso, ...

Meer dan 60 gilden uit Midden-en Noorderkempen stapten mee op, dwars door Herentals. De optocht vertrok aan de Bovenpoort, door de Bovenrij en over de Grote Markt, langs het Hofkwartier en de Augustijnenlaan naar de grote tent. Boogschutters, dansers, roffelaars en vendelaars uit heel de Kempen waagden hier hun kans. In die periode scheerden vooral de dansers hoge toppen. Er was toen geen gebrek aan jong bloed. Het gaat er nu wat bescheidener aan toe.

Maar de groep doorstond de moeilijke tijden. Een tiental gedreven en uit taai hout gesneden dansers hield alles letterlijk draaiende, hopen op betere tijden. Die hoop bleek niet ijdel. Het gaat nu weer goed en er wordt weer elke week hard geoefend. Met rechte en scheve pasjes, maar steeds met veel plezier! De dansgroep treedt nog steeds op, om jaarmarkten en stadsfeesten en bijeenkomsten voor het goede doel op te luisteren. Zij brengen dan voornamelijk Vlaamse en oude Brabantse dansen voor het publiek. Per jaar worden ongeveer 40 dansherhalingen gehouden, elke donderdagavond in het paviljoentje op het begijnhof. De dansers rusten tijdens de maanden juli en augustus. De eerste donderdag van september begint het nieuwe dansseizoen.

Op dit moment staat de ploeg van de Herentalse handboogschutters aan de top in De Kempen. Ze behaalt de ene overwinning na de andere en is een geduchte tegenstander voor de andere Kempense schuttersgilden. Elk jaar neemt de ploeg deel aan een toernooi ingericht door de Verbroedering van gilden uit Midden- en Zuiderkempen en zet daar knappe prestaties neer. In de voorbije tien jaar won de ploeg slechts tweemaal NIET.

Om dit topniveau te handhaven, worden natuurlijk heel wat inspanningen geleverd. Er moet een groot aantal uren geoefend worden om "de vorm" te krijgen en te behouden. Velen werden al geroepen om met de handboog te schieten, alleen de sterken houden vol. Elke dinsdag van het jaar oefenen de schutters. Tijdens de wintermaanden gaan de oefeningen door in het Bloso-sportcentrum. Van half april tot half september wordt een schietstand geplaatst in de tuin achter de gildenkamer op het begijnhof. Dan wordt er niet enkel op dinsdag, maar ook op donderdag geoefend.

Voor eigen plezier houden ze ook nog minitornooitjes binnen de groep. De stand van zaken wordt nauwkeurig bijgehouden. De beste schutter van de wintermaanden wordt in april officieel tot "gildenprins" benoemd en mag die titel dan een jaar voeren. Van einde april tot begin augustus worden er zo'n twintig schietwedstrijden ingericht door de Verbroedering van gilden uit Midden- en Zuiderkempen. Elke deelnemende gilde richt één schietspel in. De schietspelen gaan door op zaterdag- en zondagnamiddagen.

De meest bezielde schutters schuimen op die manier heel de Kempen af. Over de resultaten die onze schutters daar behalen, hebben we al

uitgebreid gesproken. Om de drie jaar moeten alle mannelijke gildenleden deelnemen aan de koningsschieting. Dan wordt er niet op doel geschoten, maar op een gaai, 18 meter hoog op de wip. Wie de gaai naar beneden kan schieten, wordt gildenkoning voor drie jaar.

Een woordje uitleg:

de raad = het bestuur

de hoofdman = de voorzitter

de kapitein = plaatsvervanger van de hoofdman

de eerste deken = ondervoorzitter

de tweede deken = ondervoorzitter

de penningmeester = de kassier

de griffier = de secretaris

de gildenmoeder = vrouwelijk gildenlid; houdt toezicht op kledij, eetmalen.

de ceremoniemeester = houdt de orde erin als de groep ergens naartoe gaat.

HGK = Hoge Gildenraad der Kempen, overkoepelende organisatie waarbij de gilde van Herentals is aangesloten.

Verbroedering = Verbroedering van gilden uit Midden- en Zuiderkempen: overkoepelende organisatie voor schuttersgilden. Sint-Sebastiaan Herentals is lid.

Landjuweel = groots gildenfeest om de vijf jaar gehouden onder auspiciën van de HGK, ingericht door die gilde die gedurende de laatste vijf jaar op de gildenfeesten de meeste punten bijeensprokkelde met schieten, dansen, roffelen, vendelen, waardevolle gildenbezittingen.

20 januari = naamfeest van de heilige Sebastianus, onze patroonheilige.

Doorheen het gildenjaar

Griffier Jo Moons.

Naast boogschieten en dansen zijn er natuurlijk nog gemeenschappelijke activiteiten.

Elk jaar wordt een tweedaags patroonsfeest gehouden rond 20 januari, naamfeest van Sint-Sebastiaan. Dan worden alle activiteiten van het voorbije jaar nog eens terug in herinnering gebracht. Nieuwe gildendekens worden verkozen; nieuwe gildenleden worden beëdigd. En er wordt ook lekker gegeten. Het patroonsfeest is verplicht voor alle leden.

Omstreeks Pasen wordt een paasfeest gevierd en daar wordt dan meteen ook de nieuwe gildenprins bekend gemaakt.

Einde april richt onze gilde de eerste schieting in van het zomertornooi van de Verbroedering van gilden uit Midden- en Zuiderkempen.

In juni wordt elders in de Kempen een gildenfeest (of landjuweel) ingericht door een gilde aangesloten bij de Hoge Gildenraad der Kempen. Ook onze gilde gaat daar elk jaar naartoe: zaterdag om deel te nemen aan het boogschieten; zondag om mee op te stappen in de optocht, in groot ornaat, en zo deel te nemen aan het "schoon inkomen" en aan de danswedstrijd.

Begin september wordt de gildenkamer op het begijnhof opengesteld voor het publiek en dit naar aanleiding van Open Monumentendag. Een lekker hapje eten en een glas drinken, dat kan in de gildenkamer; een pijltje trekken kan in de tuin achteraan.

In december vieren we het kerstfeest.

Verder zijn er nog kaartprijskampen, de Olense markt, een daguitstap, een vlaggenwijding, een huwelijksjubileum van gildenleden, de prijsuitreiking van het zomertornooi van de Verbroedering, ... Tussendoor gaan de raadsleden, meer dan eens per jaar, nog naar allerlei vergaderingen: van de Cultuurraad, van de Verbroedering, van de HGK, van Bloso, ...

Op 6 juni 2004 nam de Gilde deel aan de Processie van de Gouden Koets te Mons. De relikwie van de heilige Waldetrudis werd door onze gildenleden door de straten van deze stad gedragen.

Dat de Gilde leeft, kan men duidelijk merken aan de goed gevulde agenda. Hoofdman Van Grieken en zijn raadsleden houden alles nauwlettend in de gaten. Ze blijven toezien op het voortbestaan van de oude tradities in de Gilde. Aan enthousiasme bij de leden is geen gebrek.

Raadsleden 2004

Hoofdman Ferdi Van Grieken
Kapitein Louis Verhaert
Koning Marc Dankers
Eerste deken Frans Vanden Driessche
Tweede deken Jan Peeters
Gildenprins Louis Van den Broeck
Penningmeester Jos Maes
Griffier Joanna Moons
Archivaris René Ceulemans
Oudermannen Frans Vanden Driessche
Sus Van den Eynden
Jos van Grieken
Gildenmoeder Jet Jacobs
Ceremoniemeester Paula Van Dyck
Huismeester Jos Heyns
Keizer Louis Van den Broeck
Erehoofdman Armand Van Mol

Leden 2004

Berghmans Jan
Berrevoets Gust en Bylemans Maria
Ceulemans René
Claessens Ward en Van Loon Lucie
Dankers Marc
Delen Armand
Frederickx Elie en Moons Joanna
Heyns Jos en Janssens Rita
Huysmans Germaine
Jacobs Jet
Lemmes Angèle
Lievens Monique
Maes Jos en Van Kerckhoven Yvonne
Melis Hilda
Michiels Maria
Nys Jos
Pater Kristiaan
Peeters Jan en Lefebure Lieve
Puls Jan
Selis Ludo
Van den Broeck Louis en Van den Heuvel Gerda
Vanden Driessche Frans
Van den Eynden Marc
Van den Eynden Frans en Geerts Angèle
Van Der Steen Gustaaf
Van Dyck Paula
Van Gorp Michel en Donckers Els
Van Grieken Ferdi en Müller Anneli
Van Grieken Jos en Peeters Monique
Van Grieken Ronny en Van Moorlegghem Marie-Paule
Van Looy Kurt en Dejaeghere Ingrid
Van Mol Armand en De Busser Maria
Vanooteghem Hubert

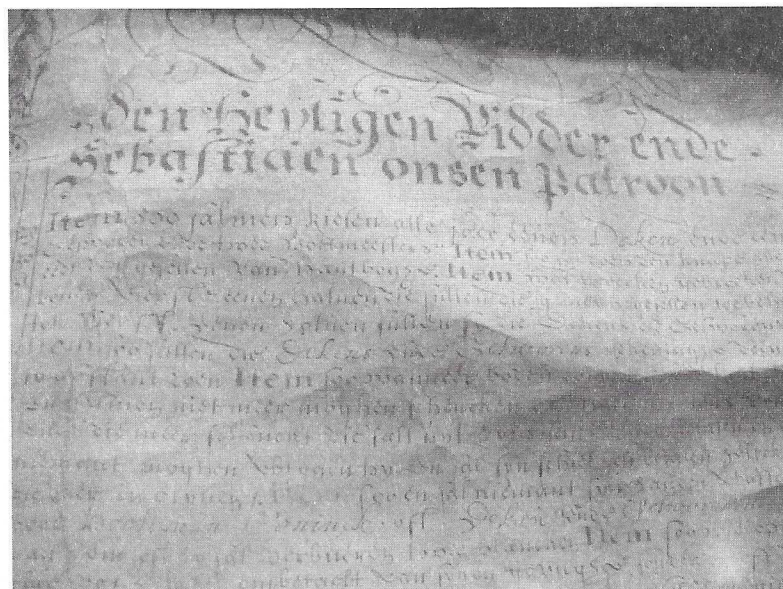
Van Orshaegen Juul en Smet Gilberte
 Vercammen Marc en Dister Dominique
 Verhaert Louis en Fransen Maria
 Witvrouwen Achiel
 Willems Jos en De Roover Jeanne
 Wuyts Guy en Van Uytsel Chris
 Ceulemans Louisa
 De Wachter Kristof en De Wachter Willy
 Debloudts Guy en Remeysen Lies
 Gilles Jef
 Moons Paul en Goossens Lieve
 Van Camp Sven, Jan en Nathalie
 Vanden Driessche Kristof
 Van Herreweghen Tijl

Ereleden 2004

Dhr. en mevr. Bakelants-Wils
 Mevr. Rina Baum
 E.H. Bogaerts
 Mevr. Stephanie Helsen
 Dhr. Alfons Michiels
 E.H. Nijs
 Mevr. Antoinette Quisenaerts
 Dhr. en mevr. Torfs-Van Doninck
 Mevr. Josée Van Den Eynde
 Dhr. Rik Van Looy
 Dhr. en mevr. Vanreusel-Vetters
 Dhr. Karel Veraghtert
 Dhr. Guy Verellen
 Mevr. Flora Vleugels
 Mevr. Marie-Louise Wouters

Contactadres Sint-Sebastiaansgilde

Hoofdman
 Ferdy Van Grieken
 Grote Markt 12,
 2200 Herentals
 Tel. 014/212637

Het Gildeliéd

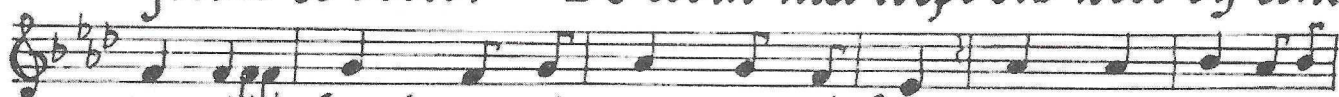
Woorden van Jef Helsen, gildebroeder.
Muziek van Armand Preud'homme.

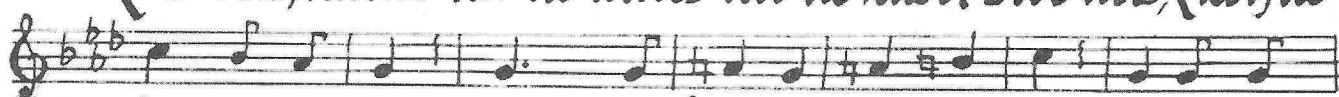
Gil-de-kens, gil-de-kens,

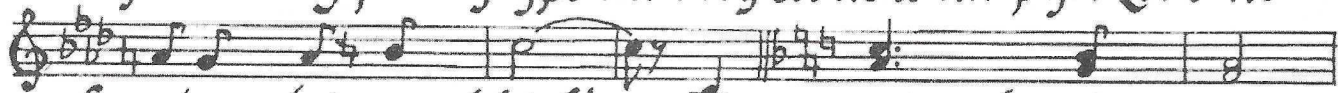
fluks te been! De trom-mel roept ons weer bij-een.

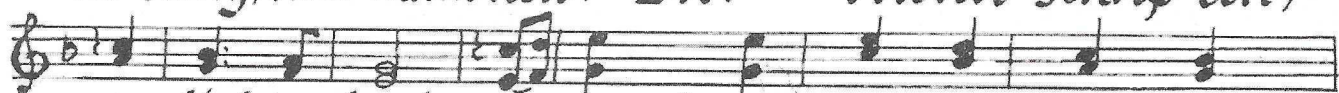
Zus-ters, haalt nu de muts uit de kast. Broe-ders, ziet of de

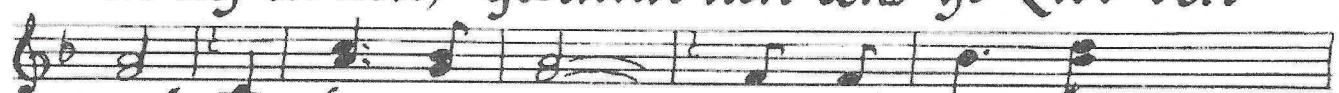
jaas u nog past. Grijpt uw boog en richt uw pijl. Leve de

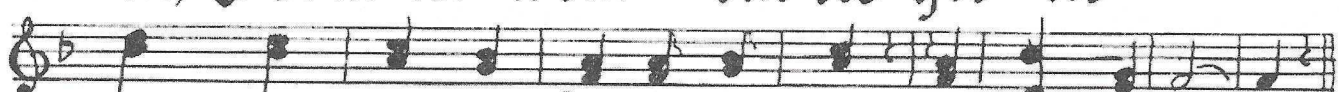
ko-ning, drie-maal heil! Door vriend-schap één,

in lief en leed, Gestand den eens ge-zwo-ren

eed, zo scha-ren w'ons om de gil-de-

vaan van on-zen hei-li-gen Sint Se-bas-tiaan.

BROUWERIJ HAACHT
Afdeling Antwerpen
Turnhoutsebaan 406
2140 Borgerhout-Antwerpen

KBC
Bank en Verzekeringen
Grote Markt 3
2200 Herentals

ckvl
VERZEKERINGEN
SPAARBANK
Augustijnenlaan 82
2200 Herentals

MAES DEKOR
Verf-Behang-Gordijnen
Oudstrijderslaan 181 (Ring)
2200 Herentals

bvba VAN NOOTEN
ARGENTA-kantoor
Sint-Jansstraat 16
2200 Herentals

SMANS G.
Verzekeringen
Lierseweg 6
2200 Herentals

ABFAB B.V.B.A.
Florimond De Pauwstraat 62
1070 Brussel

GAMBEL B.V.B.A.
Florimond De Pauwstraat 62
1070 Brussel

Dr. W. HOREMANS
Sint-Jobstraat 97
2200 Herentals

BUYENS IMMO-landmeter
Lierseweg 17
2200 Herentals

Biercentrale VAN NUETEN bvba
Aarschotseweg 24
2200 Herentals

WILLEMS KURT bvba
Centrale verwarming
Tielenbaan 68
2275 Lille

DIAMETAL
Noordervaart 33
2200 Herentals

Van Grieken Sofie
Zandstraat 62
2200 Herentals

KAPSALON
Jan & Nancy Van den Broeck
Goorbergenlaan 44
2290 Vorselaar

DE ZALM bvba-Bain Marie
Grote Markt 21
2200 Herentals

MÜLLER
Grote markt 12
2200 Herentals

K.B.C.
M.M.V. Verzekeringen cvba
Morkhovenseweg 112
2200 Noorderwijk-Herentals

RENAUX
Lantaarnpad 13
2200 Herentals

PRINCETON TOO
Zandstraat 108
2200 Herentals

HELSEN M.-Diamantzagerij
Schoolstraat 10
2590 Berlaar

TAXI MARCEL & Zoon NV
Noordervaart 41/1
2200 Herentals

Bloemen Van Den Bulck
Lierseweg
2200 Herentals

8
22

BUYL
Lierse
2200 He

Biercentra
Aarschotsew
2200 Herentals